జీవన పోరాటం

-మంథా భానుమతి

(గత సంచిక తరువాయి)

24

"యమునా!" న్యూయార్క్ ఎయిర్ పోర్ట్ లో యమునని దగ్గరగా హత్తుకుంది కావేరి. ఇద్దరి కళ్లల్లోంచీ నీళ్లు చిప్పిల్లాయి. ఒకరినొకరు చూసుకుని ఏడేళ్లయింది. ఒక్కసారిగా పాత జ్ఞాపకాలు తెరలు తెరలుగా చుట్టుముట్టాయి ఇద్దరినీ.

కావేరి కొద్దిగా లావయింది. ముగ్గురు పిల్లలకీ పెళ్లిళ్లయ్యాయి. అబ్బాయిలిద్దరికీ ముంబాయిలోనే ఉద్యోగాలు. ఒకడు మరాఠీ అమ్మాయిని, ఒకడు తమిళమ్మాయిని చేసుకున్నారు. అమ్మాయి మాత్రం అమ్మానాన్న తెచ్చిన సంబంధం చేసుకుంది. వాళ్లు చెన్నైలో ఉంటున్నారు. కావేరి అత్తవారి తరపున దూరపు బంధువులవుతారు.

"ఎలా ఉంది మనవలతో కాలక్షేపం?" కారులో ఆనంద్ ఇంటికి తీసుకెళ్తూ అడిగింది యమున.

“పెద్దబ్బాయికి ఒకమ్మాయి, ఆరేళ్లది. రెండో అబ్బాయికి కొడుకు, నాలుగేళ్లవాడు. ఇద్దరూ స్కూలు నుంచి కావేరి దగ్గరికి వచ్చేస్తారు. కోడళ్లు ఇద్దరూ ఆఫీసులయ్యాక ఇళ్లకి వెళ్లేటప్పుడు తీసుకెళ్తారు.”

"బాగుందే! ఒకటే ఆడిస్తారు తాతని. మనవలొచ్చాక ఆయన గారి కోపం కాస్త తగ్గింది. పాపం.. ఈ రెణ్ణెల్లూ ఏం చేస్తారో ఏమిటో!"

"ఇంకా ఇంటికెళ్లలేదు.. అప్పుడే బెంగా మనవల మీద? బావ కూడా రావలసింది, నిండుగా ఉండేది." నవ్వింది యమున.

"అవునే.. నీక్కూడా మనవలు వస్తే తెలుస్తుంది. ఇంకెంత, ఒకటి రెండేళ్లాగు. అన్నట్టు విశేషాలు చెప్పు. పెళ్లికొడుకు ఎలా ఉంటాడు? గిరి మామయ్య ఏమీ అనకుండా ఒప్పుకున్నాడా? మీ బావా.. ఇంక వచ్చే ఏడు రిటైర్ అవుతారు కదా! సెలవు పెట్టడానికి.. అదీ ఇన్నాళ్లు కుదరదుట. మళ్లీ వెళ్దాములే అన్నారు."

"నీకు నిద్ర రావట్లేదా?"

"లేదే.. ఫ్రాంక్ఫర్ట్ నుంచి బాగా నిద్రపోయాను. లాండ్ అవడానికి అరగంట ముందు బాత్రూంలోకి వెళ్లి మొహం కడుక్కున్నాను. హాయిగా ఉంది." నిజమే కావేరి తాజాగా అప్పుడే నిద్రలేచి స్నానం చేసినట్లుంది.

"మనం ఇంటికెళ్లడానికి ఎలాగా గంట పైన పడుతుంది. చెప్తాను. అదంతా పెద్ద కథ.. " తనకి తాను చెప్పుకుంటున్నట్లుగా మొదలు పెట్టింది యమున.

●●●

"స్మిత ఇండియాలో ఉన్నప్పుడు చదువు మీద పెద్ద ఆసక్తి కనబర్చేది కాదు. కానీ అమెరికా వచ్చాక, ఇక్కడ యూనివర్సిటీలో, ఉత్సాహంతో తనకి అభిరుచి ఉన్న పాఠ్యాంశాలు తీసుకుని అన్నింటిలో పది పాయింట్లకి తొమ్మిది, ఒకోసారి పది సాధించసాగింది.

నాకే ఆశ్చర్య మేసేది. మొదట్లో ఇంటి పనిలో కల్పించుకుందామని కానీ, ఏదయినా జాబ్ లో చేరి మాకు ఆర్థికంగా సహాయం చేద్దామని కానీ అనుకోవట్లేదని నేను చాలా బాధపడే దాన్ని. ఇక్కడ మేజర్ అయిన పిల్లలు ఏవో ఉద్యోగాలు చేసి, వాళ్ల ఫీజులు వాళ్లే కట్టుకుంటారు. డబ్బుకి కూడా చాలా ఇబ్బందిగా ఉండేది. పదకొండు, పన్నెండు గంటల వరకూ నిద్ర లేవకపోవడం, యువరాణీలా తండ్రి వంటా, ఇంటి పని చేస్తుంటే పట్టించుకోక, దర్జాగా ఉండడం చూసి నాకు చాలా చిరాకేసింది. ఇలా అయితే అమెరికాలో బతకడం కష్టమని గిరి మామయ్యతో అనే దాన్ని కూడా.

కానీ అతను మాత్రం దాని గురించి ఒక్కసారి కూడా విసుక్కోలేదు. అసలు అదేం చేస్తోందో, ఏమి చెయ్యదలుచుకుందో ఏమీ మాకు చెప్పలేదు. ఏదో జర్నలిజమ్ అనేది. ఎక్కువ చెప్పడానికి మాకు అర్థం అవదనుకునేదేమో మరి.

ఒక ఏడాది కోర్సులు తీసుకుని, ఇక్కడ యమ్మే ఇంగ్లీష్ డిగ్రీ తెచ్చుకుంది. అప్పుడే తనకి సృజనాత్మక శక్తి ఉందని మాకు తెలిసింది. హైద్రాబాద్ లో నిజామ్ కాలేజీలో చదివింది కదా.. చిన్నప్పట్నుంచీ స్కూల్లో చదివేటప్పుడు కూడా దానికి సాహిత్యం మీద అభిరుచి ఉండేదిట. ఇంట్లో మేం ఏమీ పట్టించుకోలేదు. సైన్సు, లెక్కలు రాకపోతే యావరేజ్ అనేదే కదా మన రేంజి. తెలుగులో, ఇంగ్లీష్ లో వ్యాసాలు రాయడం, డిబేట్స్ లో ప్రైజులు తెచ్చుకోవడం అవన్నీ ఉండేవి. అదే ఇంకే పేరెంట్స్ అయినా అవుతే ఎంతో ప్రోత్సహించేవారు.

మా ఇద్దరివీ అత్తెసరు చదువులే.. ఒక్క పిల్ల.. దాని మీద కూడా సరైన శ్రద్ధ పెట్టలేదు మేము. అలా నడిచిపోయింది. అసలు ఎలా బ్రతికామో.. ఏం చేశామో!

ఉండు.. మళ్లీ అనవసర విషయాల్లోకి వెళ్తున్నా..

యమ్మే చదువుతుండగానే అన్ని మాగజిన్స్ లోనూ దాని ఆర్టికిల్స్ పడుతుండేవి.. లైఫ్, రీడర్స్ డైజెస్ట్, సాటర్డే ఈవినింగ్ పోస్ట్, వాషింగ్టన్ పోస్ట్, మిర్రర్.. అలా మంచి వాటిల్లో. మాకే నమ్మకం కలగలేదు.. మన స్మితేనా అనిపించింది. దాని తెలివితేటలతోనే యూనివర్సిటీ ఆఫ్ కొలంబియాలో జర్నలిజంలో పి.జి డిప్లమాకి సీట్ తెచ్చుకుంది. ఫీజు ఎక్కువే..కొంత పార్ట్ టైమ్ చేసీ, కొంత అప్పు తీసుకునీ చదివింది. అంత మంచి యూనివర్సిటీలో సీటు తెచ్చుకుందని ఆనంద్ ఒక టెర్మ్ ఫీజ్ తను కట్టాడు.

అక్కడ చదువు అయి న్యూయార్క్ లో ఒక చిన్న పత్రికలో సబ్ ఎడిటర్ గా చేస్తుండగానే, వాషింగ్టన్ పోస్ట్ పత్రికలో స్టైల్ సెక్షన్ కి సబ్ ఎడిటర్ గా జాబ్ వచ్చింది. చాలా కష్టం అందులో జాబ్ రావడం. అంతే కాదు వేరే పత్రికలకి తను ఆర్టికిల్స్ రాసుకోవచ్చు టైమ్ ఉంటే. ఆ రోజు అనిపించింది నాకూ, గిరి మామయ్యకీ.. ఫరవాలేదు మనం కూడా బాధ్యత సక్రమంగా నెరవేర్చామని.

ఈలోగా మేము కూడా ఒక చిన్న ఇల్లు కొనుక్కుని సెటిల్ అయ్యాము. స్మిత వాషింగ్టన్ లోనే అపార్ట్మెంట్ తీసుకుని ఉంటోంది. ఇక్కడ అమ్మాయిలైనా అలా ఉండడం అలవాటే.

అక్కడే పరిచయమయ్యాడు స్టీవ్.. స్టీవెన్స్ స్మిత్. అతను రిపోర్టర్. రోజూ కలుసుకునేవారు. మొదట్లో చాలా ప్రొఫెషనల్ గా, బెరుగ్గా ఉండేది స్మిత. కానీ అతని చొరవ, కలుపుగోలుతనం, ఎప్పుడూ నవ్వుతూ నవ్విస్తూ ఉండే మనస్తత్వం తనని ఆకర్షించాయి. స్నేహానికే పరిమితమైన పరిచయం ఇద్దరూ ఒక్కరోజైనా చూసుకోకుండా ఉండలేని స్థితి వచ్చింది.

చాలా రోజులు మాకు చెప్పనే లేదు. ఏమంటామో అని భయపడి. స్టీవ్ పెళ్లి చేసుకుందామా అని అడిగాక కూడా చాలా ఆలోచించింది. తనకీ ఇరవైఏనిమిదేళ్లు నిండుతున్నాయి. ఏదో ఒకటి తేల్చుకోవాలి. మేము వెతికిన సంబంధాలు ఏదీ సరిపోలేదు. ఒకసారి మేము వాషింగ్టన్ వెళ్లినప్పుడు పరిచయం చేసింది.. ప్రొఫెషనల్ కొలీగ్ అనే!

ఒక క్రిస్మ స్ కి స్టీవ్ ని తీసుకుని ఇంటికొచ్చి అతని చేతే అడిగించింది. తన నిశ్చయం కూడా గట్టిగా చెప్పింది."

ఆనంద్ వాళ్ల ఇంటి దగ్గర డ్రైవ్ వేలో కారు ఆపుతూ చెప్పడం ఆపేసింది యమున.

రెండు నిముషాలు అలాగే కూర్చుండి పోయారు అక్కచెల్లెళ్లిద్దరూ.

"అమెరికా వచ్చాక మా సంసారం తీరుగా సాగుతోంది అనుకుంటే ఇదేమో ఇలా చేసింది. యస్ అనక తప్పలేదు మాకు. ఇల్లు వదిలేసి వెళ్లిపోతే అది ఇంకా అప్రదిష్ట కదా!"

"మామయ్య సులభంగా ఒప్పుకున్నాడా? అందులో అతను స్మార్తం అదీ.."

"తను లోపల ఏమనుకున్నారో కానీ పైకి ఏమీ మాట్లాడలేదు. పాపాయి సంతోషంగా ఉంటే చాలు నాకు అన్నారు. రిజిస్టర్ మారేజ్ అయిపోయింది. స్మిత, హిందూ పద్ధతి ప్రకారం చేస్తే కానీ తనకి పెళ్లి అయిన భావన రాదని.. ఫ్రెండ్స్ అందరూ అడుగుతున్నారనీ, పట్టుపట్టింది. అందుకే అన్ని అరేంజ్ మెంట్స్ చేశాము. నువ్వు రావడం నాకు కొండంత ధైర్యాన్నిచ్చిందక్కా! ఇక్కడ ఇటువంటి పెళ్లిళ్లు చాలా కామన్.. మామయ్యే యాభై వరకూ చేయించి ఉంటారు." కారులోంచి దిగి తలుపు వేసి, ట్రంక్ తీసింది యమున.

"అమ్మలూ.. కావేరీ!" వీధి తలుపు తీసుకుని సుందరి బైటికొచ్చింది.

"అమ్మా!" కావేరి గబగబా నడుస్తూ వచ్చి అమ్మని గట్టిగా కౌగలించుకుంది. ఇద్దరి కళ్లల్లో నీళ్లు ధారగా కారుతున్నాయి.

"ఎన్నేళ్లయిందిరా నిన్ను చూసి.." సుందరి నోట్లోంచి మాట సరిగ్గా రావట్లేదు ఉద్వేగంతో. ఏదేళ్ల క్రితం ఒకసారి అందర్నీ చూసి రమ్మని ఇండియా పంపించాడు ఆనంద్. అప్పుడు చూడ్డమే.. అంతకు ముందు ఆడపిల్లలిద్దరి పెళ్లిళ్లకీ వెళ్లింది.

కావేరి అమ్మని పరికించి చూసింది.. డెభ్భై మూడేళ్లు నిండాయి. సన్నగా కడ్డీలా ఉంటుంది కనుక వయసు అంత తెలీదు. ఏమంత పెద్ద మార్పు లేదు ఆవిడలో. కావేరి మాత్రం కొద్దిగా లావయింది.

యమున, కావేరి కలిసి సూట్కేసుల్ని లోపలికి తీసుకొచ్చారు. పెళ్లికి కావలసిన బట్టలన్నీ కావేరి తీసుకొచ్చింది.. మధుపర్కాలతో సహా.

"ఇంట్లో ఎవరూ లేరేమిటి? నాకు వెల్కమ్ చెప్పడానికి అందరూ గుమ్మం దగ్గరికి వస్తారనుకున్నా.. పెళ్లి కూతురేదీ?" ఇల్లంతా పరికిస్తూ అడిగింది కావేరి.

"వచ్చేస్తారు. పెళ్లి రేపే కదా! మండపం దగ్గర అన్నీ చూసుకుని వస్తామని వెళ్లారు అందరూ. ఆనంద్ హాస్పిటల్ కి వెళ్లాడు." సుందరి మాట ఇంకా పూర్తి కాకుండానే బెల్లు మోగింది.

"హాయ్ దొడ్డా!" స్మిత, తలుపు తీసిన కావేరిని పట్టుకుని గిరగిరా తిప్పేసింది.

"ఉండవే బాబూ! కళ్లు తిరుగుతున్నాయి." స్మిత ఆపేశాక, ఒక అడుగు దూరంగా నిలబెట్టి చూసింది.

"ఊ.. పెళ్లి కళ వచ్చింది. చాలా పెద్ద దాని వైపోయావే.. నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. అవునూ.. మరి నా ఇంగ్లీష్ అర్థమవుతుందా మీ స్మిత్ గారికి?"

"చాలా బాగా.. ఇప్పుడు తను కూడా మనలాగే మాట్లాడేస్తున్నాడు. ఒక గంట ఆగు వస్తాడు. చూసి చెప్పువుగాని అల్లుడెలా ఉన్నాడో. ఏవీ పెళ్లి బట్టలు.. దా. చూపించు." పక్కనే ఉన్న హాల్లోకి దారి తీసింది స్మిత.

"దొడ్డమ్మకి తినడానికేమైనా పెట్టకుండా రాగానే పని చెప్తున్నావా?" సుందరి కళ్ల నిండుగా కూతుర్ని చూసుకుంటూ అంది.

"మరేం ఫర్లేదమ్మా. ఫ్లైట్లో అస్తమానూ ఏదో పెడ్తూనే ఉన్నారు. కొద్దిగా కొరికినా కడుపు నిండుగా ఉంది, కదలకుండా కూర్చున్నా కదా! నీ చేత్తో మంచి కాఫీ ఇయ్యి." కావేరి కొంగు బిగించి పెద్ద సూట్కేసు తాళం తీసి బట్టలన్నీ సోఫాల్లో పరిచింది.

●●●

"వదినగారూ! వచ్చేశారా? ప్రయాణం బాగా జరిగిందా?" శోభ వస్తూనే కావేరిని గట్టిగా పట్టేసుకుంది.

"అలిగాను పో! నేను వచ్చేసరికి ఇంట్లో ఎందుకు లేవు?". బుంగమూతి పెట్టి అంది కావేరి. కళ్లల్లో మరదల్ని చూసిన ఆనందం..

"ఆడపిల్ల పెళ్లంటే మాటలా మరీ.. మీరేమో రేపు పెళ్లనగా వచ్చారు. నేనొక్కదాన్నేగా వదినకి సహాయం.. పిల్లలంతా కులాసానా? ఇంటికి ఫోన్ చేశారా?"

"ఇదిగో ఇప్పుడు చేస్తా. ఎవరూ గుర్తు చెయ్యలేదు ఇంతవరకూ. చీరలు చూసి చెప్పు ఎలా ఉన్నాయో!"

"సూపర్! మీ సెలెక్షన్ కి ఏం వంక?"

"అత్తా!" నరేన్, సరస్వతి టకటకా చప్పుడు చేసుకుంటూ, చెప్పులు అక్కడున్న క్లాసెట్లోకి విసిరేసి, పక్కనే కూర్చుని పలకరించారు. సరస్వతికి యమున పోలికలు చాలా ఉన్నాయి. ఇద్దర్నీ దగ్గరికి తీసుకుని హత్తుకుంది కావేరి. వాళ్లు రెండు మూడేళ్లకోసారి ఇండియా వెళ్తూనే ఉంటారు. వెళ్లినప్పుడల్లా పెద్దత్త ఇంట్లో వారమైనా ఉంటారు.

అంతలో మళ్లీ బెల్లు.. తలుపు తీస్తే ఆనంద్, గిరి.

"అదేంటి.. ఎలా వచ్చారు? రాత్రి వరకూ రామన్నారు కదా?" శోభ ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

"పెళ్లివారమా ఇంకేవన్నానా! రెండు రోజులు డాక్టర్ రావుకి అప్పచెప్పి వచ్చేశా." ఆనంద్ కూడా కావేరి పక్కన కింద కూర్చున్నాడు.

"మా బాస్ నాక్కూడా రెండు రోజులు సెలవిచ్చేశాడు.. జీతంతోనే. అమ్మాయి పెళ్లి పెట్టుకుని ఇక్కడేం చేస్తున్నావు అంటూ. కావేరీ! అందరూ బాగున్నారా?" గిరి ఎవరూ అడక్కుండానే చెప్పేశాడు.

"ఇప్పుడు ఇంటికి పెళ్లి కళ వచ్చింది చూశారా? రండి.. జెర్సీ సిటీలో మండీకి వెళ్లి, పూలు, తమల పాకులు తెచ్చాను. లక్కీ.. ఇవేళ మామిడాకులు కూడా ఉన్నాయి. ఫ్లోరిడానుంచి అప్పుడే వచ్చాయిట. తోరణాలు కట్టి, కొన్ని ఇక్కడ, కొన్ని పెళ్లి మండపం దగ్గరా కట్టాలి. పువ్వుల మాలలు కొన్ని వచ్చిన వాళ్లకి ఇవ్వడానికి చిన్న ముక్కల కింద కట్ చెయ్యాలి.." శోభ ఆజ్ఞాపిస్తుంటే అందరూ బుద్ధిగా చేశారు.

●●●

"ఇతనా పెళ్లి కొడుకు. అమెరికన్ అంటే తెల్లగా దొరలా ఉంటాడనుకున్నా. వేరుగా ఉన్నాడే?" కావేరి ఆశ్చర్యపోయింది.

"ఈ దేశంలో అన్ని రకాల వాళ్లూ ఉంటారు ఆంటీ! మేము స్పానిష్.. సౌత్ అమెరికా నుంచి వచ్చాము. మా ఫీచర్స్ ఆఫ్రికన్స్ కీ, యూరోపియన్స్ కీ మధ్యగా ఉంటాయి. అలాగే రంగు కూడా అంతే.." స్టీవ్ వివరించాడు."

కావేరి మరింత ఆశ్చర్యపోయింది. నయం ఇంకేమీ అడగలేదు అనుకుంటూ. స్టీవ్ శరీరం చామనఛాయలోఉంది. జుట్టు ఉంగరాలు తిరిగిపోయి, నుదురు పెద్దగా ఉంది. ఎప్పుడూ నవ్వుతున్నట్లుగా ఉంటుంది మొహం.

"ఇతనికి తెలుగు బాగా అర్థమవుతుంది దొడ్డమ్మా! మా గాంగ్తో హాంగ్ అవుతుంటాడు కద ఎప్పుడూ.. " స్మిత, స్టీవ్ చేతిమీద ఒక్కటిచ్చి అంది. మాట పూర్తవకుండానే గాంగ్ వచ్చేసింది.. గట్టిగా మాట్లాడుకుంటూ.

పొద్దున్న తొమ్మిది గంటలకి పెళ్లి. ఏడు కల్లా అంతా మండపం చేరారు. ఆనంద్ వాళ్ల లొకాలిటీలోనే ఒక కమ్యూనిటీ హాల్లో జరుగుతోంది పెళ్లి. పెళ్లవగానే బ్రంచ్ ఏర్పాటు చేశారు.

ప్రతాప్, రేణుక, మంత్రిప్రగడ.. గిరి శిష్యులంతా బిలబిల్లాడుతూ వచ్చేశారు.

పెళ్లి చెయ్యడానికి వేరే పురోహితుడు, గుళ్లో పూజలు చేయించే శాస్త్రిగారిని పిలిచారు. గిరి పీటల మీద కూర్చోవాలి కదా! స్టీవ్ తల్లిదండ్రులు ఇండియన్ డ్రెస్ వేసుకుని అటూ ఇటూ హడావుడిగా తిరుగుతున్నారు. వారి బంధువులు యాభై మంది వరకూ వచ్చారు.

వారికయే ఖర్చంతా స్టీవ్ పెట్టుకుంటానన్నాడు.

స్మిత కోరినట్లుగానే శాస్త్రోక్తంగా జరిగింది పెళ్లి. ఎర్రంచు తెల్లని బనారస్ పట్టు చీరలో స్మిత మెరిసిపోతోంది. స్టీవ్ కూడా పట్టు కుర్తా పైజామాలో చూడ ముచ్చటగా ఉన్నాడు.

సుందరి మండపం మీద ఒక వారగా కూర్చుని పెళ్లి అంతా చూసింది.

"మనవరాలి పెళ్లి మరీ!" అంటూ.

అందరూ అక్షింతలు వేసే సమయంలో యమున, గిరి వచ్చి సుందరికాళ్లకి నమస్కరించి, పక్కన కూర్చున్నారు.. కళ్ల నిండుగా కూతుర్నీ అల్లుడ్నీ చూసుకుంటూ.

●●●

రెండు నెలల తరువాత న్యూయార్క్ ఎయిర్పోర్ట్ లో..

"వస్తానర్రా. పెళ్లి బాగా జరిగింది. చూడవలసినవన్నీ చూపించారు. చాలా సంతోషంగా ఉంది నాకు. ముఖ్యంగా యమునని చూస్తే కడుపు నిండిపోతోంది. ఇంత ఆరిందా అవుతుందని అనుకోలేదు నేను ఎప్పుడూ!" కావేరికి ఉద్వేగంతో కళ్లలోంచి నీళ్లు వచ్చాయి.

"అంతా తమ్ముడిదే నక్కా! వాడి సహాయంతోనే.."

ఆగమన్నట్లు చెయ్యి చూపించాడు ఆనంద్.

"మీరు కష్టపడ్డారు, అనుకున్నది సాధించారు. నేను చేసిందేమీ లేదు. ఇక్కడికి రప్పించడం తప్ప." ఎవరైనా పొగిడితే ఆనంద్ ముడుచుకు పోతాడు.

"సరే..సరే! మేం కూడా వచ్చేస్తాం చూడరా తమ్ముడూ.." కావేరి నవ్వుతూ అంది.

"అదేదో చెప్పండి.. రేపే మీ కాగితాలు, మీ కంటే ముందే ముంబాయి చేరతాయి." శోభ కావేరి చెయ్యి పట్టుకుంది.

"కొన్నాళ్లు అయితే మేమే ఇండియా వచ్చేస్తాము. యమునకి బృందావనంలో ఉండాలని కోరిక ఎప్పట్నుంచో!" గిరి అంటుంటే యమున ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

"మీకెలా తెలుసూ? బృందావనంలో శుభ్రత లేకపోయినా సరే అక్కడే ఉండాలని నా విష్.. " ఎప్పుడో స్మితకి చెప్పిన సంగతి గుర్తుకొచ్చింది.

"నీ మనసులో ఏముందో నాకు తెలియదా! బృందావనంలో చిన్న ఇల్లు, అందులో చిన్న కృష్ణుడి గుడీ.. ఇదేగా నీ ఊహ! సరిగ్గా ఐదేళ్లాగు. మంత్రిప్రగడతో చర్చించి ప్రణాళిక వేశాను."

"అయితే మామయ్యా.. సినిమాలకి డబ్బివ్వడమే కాక ఇలాంటి బహుమతులు కూడా ఇస్తావా యమునకి.. అలా అయితే జీవన పోరాటంలో గెలిచినట్లే నువ్వు." అల్లరిగా అంటున్న అక్కని కొట్టడానికి వస్తున్న యమునని తప్పించుకుంటూ సుందరి వెనుక చేరింది కావేరి, అందరూ నవ్వుతుండగా.

●●●

స్మిత పెళ్లి అయి, వాషింగ్టన్ వెళ్లి పోయాక రెండు సంఘటనలు జరిగాయి.

పెళ్లి అయి, పదిహేను రోజులయింది.. ఇంకా ఎవరికీ అలసట తీరనే లేదు.

ఒక ఆదివారం పొద్దున్నే సుందరి తన గదిలో నుంచి బయటికి రాలేదు. శోభ లేపడానికి వెళ్లబోతుండగా.. అప్పుడే యమున గరాజ్ లోంచి లోపలికి అడుగు పెట్టింది.

"అమ్మ ఇంకా లేవలేదు వదినా!" శోభ కేసి గాభరాగా చూసింది యమున.

ఇద్దరూ గదిలోకి వెళ్లే సరికి సుందరి కళ్లు మూసుకుని ఉంది. చెయ్యి పట్టుకుని చూసింది యమున. నాడి ఎక్కడో బలహీనంగా కొట్టుకుంటోంది.

"ఆనంద్ ని లేపుదాం శోభా! నాకేదో భయంగా ఉంది."

శోభ పరుగెత్తుకుంటూ పైకి వెళ్లి హాస్పిటల్ కి వెళ్లడానికి తయారవుతున్న ఆనంద్ ని పిల్చుకొచ్చింది.

ఆనంద్ పరీక్ష చేస్తుండగానే అంబులెన్స్ కి ఫోన్ చెయ్యబోయింది.

"వద్దు శోభా! అమ్మ వెళ్లిపోతోంది. హాస్పిటల్ కి తీసుకెళ్లినా ఏమీ ఉపయోగం ఉండదు. అంతకంటే ప్రశాంతంగా ఆవిడని పంపిస్తే మంచిది."

"అదేంటీ.. అలాగంటావు? మన ప్రయత్నం మనం చెయ్యద్దా?" ఆనంద్ మాట వినిపించుకోకుండా ఫోన్లో నంబర్లు నొక్కబోయింది

"వద్దంటుంటే వినిపించుకోవేంటి.. అక్కడా ఇక్కడా, ఒళ్లంతా తూట్లు పొడవడం తప్ప, ఇంకేం ప్రయోజనం ఉండదు. ఉండు.. అమ్మ కళ్లు తెరుస్తోంది. దగ్గరగా రండి. లాస్ట్ టాక్.. అంతే!" ఆనంద్ గొంతు దుఃఖంతో పూడుకుపోయింది.

శోభ అయిష్టంగానే సుందరి మంచం పక్కకి వెళ్లింది.

యమున కళ్లు పెద్దవి చేసి అంతా గమనిస్తోంది. ఉన్నట్లుండి ఇదేంటీ.. అయోమయంగా చూస్తూ అమ్మ పక్కన కూర్చుంది. అప్పుడే గిరి కూడా లోపలికి వచ్చాడు, కారు పార్క్ చేసి.

"అరే.. మా నాన్న కూడా ఇలాగే.." అంటూ, సుందరి మంచం పక్కన మోకాళ్ల మీద కూర్చుని, రెండు చేతుల్లోకి సుందరి చెయ్యి తీసుకుని నిమర సాగాడు.

సుందరి ఆయాసంతో ఊపిరి పీలుస్తూనే చిరునవ్వుతో అందర్నీ చూసింది.

●●●

"హాస్పిటల్ కి తీసుకెళ్తే బాగుండేదేమో.." శోభ కొంచెం నిష్ఠూరంగా అంది.. సుందరి పోయిన పదోరోజున.

"శోభా! ఆనంద్ డాక్టరని మర్చి పోతున్నావు. అక్కడయినా వాళ్లే కదా చూసేది! ఎంతమందిని వాడు చూడలేదూ? మనకి దగ్గర వాళ్లు కనుక ఆలా అనిపిస్తుంది. అంత ప్రశాంతంగా వెళ్లి పోయింది.. కన్నకొడుకు చేతుల మీదుగా. అమ్మ ఎంతో అదృష్ట వంతురాలు. నా గురించే ఆవిడకి బెంగ ఎప్పుడూ. మేము కూడా స్థిరపడి ఆనందంగా ఉన్నాము. అంత కంటే ఇంకేం కావాలి చెప్పు, ఆఖరికి కావేరి కూడా ఈ మధ్యనే వచ్చి వెళ్లింది." యమున, శోభని ఓదార్చింది.

గిరి దగ్గరుండి ఆనంద్ చేత శాస్త్రోక్తంగా విధులన్నీ చేయించాడు. విష్ణు ఇండియా నుంచి వార్త తెలియగానే వచ్చాడు. అతని రెండో కూతురు బోస్టన్లో ఉంటుంది. పదేళ్ల వీసా ఉంది.

సుందరి మంచితనం గురించి పదే పదే చెప్పుకున్నారు.

"వదిన ఒక్క సారికూడా ఎవరి మీదా కోపగించుకోగా చూడలేదు. అస్సలు ఎప్పుడూ పెద్దగా మాట్లాడ్డం వినలేదు. అంత మంది ఉండే వాళ్లం తన దగ్గర. అమ్మతో కూడా ఎంతో క్లోజ్ గా ఉండేది." విష్ణుకి వదిన గారంటే ఎంతో గౌరవం.

"మీరు అమ్మ లేదు కదాని రావడం తగ్గించద్దు వదినా! ఎప్పట్లాగే ప్రతీ వారం వస్తుండాలి." శోభ, యమునకి బట్టలు పెడ్తూ నెమ్మదిగా అంది.

యమున తలూపింది.. మాటలు కరవైపోగా!

ఒక నెల కూడా గడవకుండానే గిరికి మళ్లీ ఆస్త్మా అటాక్ వచ్చింది. ఈసారి చాలా ఉధృతంగా! డాక్టర్లు రిటైర్ మెంట్ తీసుకుని విశ్రాంతిగా కాలం గడపాలని చెప్పేశారు.

తప్పని సరై, గిరి రాత్రి సెక్యూరిటీ పని మానేశాడు.

వారాంతాలలో చేయించే పూజలు కూడా..

ఆర్థికమైన ఇబ్బందులేం పెద్ద లేవు. యమునకి జీతం బాగా పెరిగింది. గిరికి సోషల్ సెక్యూరిటీ వస్తోంది.. సిటిజన్ అవడంతో. అది కాకుండా ఫిజికల్లీ డిజేబుల్డ్ అలొవెన్స్ కూడా.

స్మిత అడపా తడపా వద్దన్నా కూడా బాంక్ లో కొంత వేస్తుంటుంది. ఇప్పుడు తను హైయర్ ఇన్కమ్ గ్రూప్ లో చేరి పోయింది. న్యూయార్క్ లో ఒక అపార్ట్మెంట్ కూడా కొనుక్కున్నారు.

గిరి ఎక్కువ పొగ లేకుండా చూసుకుంటూ వంట చేస్తుంటాడు. రోజూ రెండు పూటలా నడక.. ఇంటి చుట్టు పక్కల మాత్రమే..

కానీ కాలక్షేపం ఎలా?

గిరికి పిచ్చెక్కిపోతోంది. తనకి టి.వీ చూసే అలవాటు కూడా లేదు. ఇలాగే ఉంటే.. తనకి తెలియకుండానే సిగరెట్లు మొదలు పెట్టేస్తానేమో అనిపించింది.

టి.వి లో తెలుగు ఛానల్స్ పెట్టించింది స్మిత. అస్సలు ఒక చోట కుదురుగా కూర్చునే అలవాటులేని గిరికి అది కూడా బోర్ గానే ఉంది.

"వెధవ జీవితం.. ఎందుకూ పనికి రాకుండా బతుకుతేనేం.. లే పోతేనేం.." హాయిగా గుండె నిండా సిగరెట్ పొగ.. పీల్చి, రింగులు వదుల్తూ అలా అలౌకిక స్థితిలోకి వెళ్లిపోతుంటే ఎంత బాగుంటుంది.

చెప్పులేసుకుని తలుపు తీశాడు.. అరమైలు నడుస్తే చాలు.. పెట్రోల్ బంక్. అందులో రకరకాల.. రంగు రంగుల పెట్టెల్లో అందంగా పాక్ చేసి.. తల్చుకుంటుంటేనే తలంతా తేలిగ్గా అయిపోతోంది.

"అయిపోతుంది నాన్నా! ఆ తరువాత తలే లేకుండా పోతుంది. సూయిసైడల్ అని తెలిసీ.. ఏదో ఒక వ్యాపకం పెట్టుకో రాదూ! వెతుకు.. మనసు పెట్టి వెతుకు. నీకు నచ్చినదేదో దొరక్క పోదు." స్మిత ఎదురుగా నిలబడి మాట్లాడుతున్నట్లు అనిపించి ఒకడుగు వెనక్కి వేశాడు.

తల విదిలించి, తలుపు వేసుకోబోతుండగా..

"నమస్తే గురూజీ!" గోపాల్ మోడీ ఇంకో ఇద్దరు పెద్ద మనుషుల్ని తీసుకొచ్చాడు.

గిరికి ప్రాణం లేచొచ్చినట్లయింది. మామూలుగా మాట్లాడే మనిషి కరువై పోతాడు ఈ దేశంలో.

"మాఫ్ కర్నా సాబ్! ముందుగా చెప్పకుండా వచ్చేశాం. మీకు హెల్త్ బాగా లేదని తెలిసింది. ఇంట్లోనే ఉంటున్నారంటే.. ఫరవాలేదులే అని వచ్చేశాం."

"అయ్యో! మన్లో మనకి ఆ ఫార్మాలిటీస్ ఎందుకు గోపాల్జీ! రండి. వీరు.." హాల్లో కూర్చోపెట్టి, గ్లాసుల్లో మంచి నీళ్లు అందిస్తూ అడిగాడు.

"వీరిద్దరూ ఈ మధ్యనే గ్రీన్ కార్డ్ మీద వచ్చారు.. ఫామిలీస్ కూడా! వాళ్ల పిల్లలు స్పాన్సర్ చేశారు. ఏ పనీ చెయ్యడానికి కనీసం మాట్లాడే ఇంగ్లీష్ కూడ రాదు. బాంక్ పనులకీ, బజారు పనులకీ అన్నింటికీ పిల్లల మీద ఆధారం అవుతోంది. ఇటువంటి వాళ్లు చాలా మంది ఉన్నారు. వీరికి టైమ్ పాస్ పెద్ద ప్రాబ్లమ్. మనం ఏదైనా చెయ్యగలమా అని.. మీరు మాకందరికీ సీనియర్ కదా! పైగా

వెరీ యాక్టివ్. అందుకే తీసుకొచ్చా." గోపాల్ గ్లాసుడు నీళ్లు గడగడా తాగాడు.

గిరిలో ఒక్కసారి నూతనోత్సాహం వచ్చింది.

"చాలా సంతోషం గోపాల్జీ. తప్పకుండా అందరం కలిసి ఏదో ఉపయోగపడే పని చేద్దాం. కానీ ఒక ప్రాబ్లం ఉంది. నేను ఇంట్లోనుంచి ఎక్కువ బయటికి వెళ్లడానికి లేదు. మీకు తెలుసు కదా! బయట ఎక్స్పోజ్ అయితే మళ్లీ బ్రీదింగ్ ప్రాబ్లం వస్తుంది."

"అవును విన్నా. మనం ఇంట్లోనే కంప్యూటర్ లో చెయ్యగలిగిన పనులే చేద్దాం. మొదటగా మీరు పెద్దగా చదువుకోక పోయినా ఇంగ్లీష్ ఇంతా బాగా మాట్లాడ్డం నేర్చుకున్నారు కదా! అదే అందరికీ నేర్పించండి. అది కంప్యూటర్ వాడి కూడా మీరు చెయ్యవచ్చుట. అలాగే వారానికొక్కసారి మార్కెట్ కి తీసుకెళ్లి వీళ్లకి కావలసిన షాపింగ్ కి సహాయం చెయ్యడం. బ్యాంక్ పనులు.. పేపర్ చదివి విశేషాలు చెప్పడం.."

"ఇంకేం అర్థమయిపోయింది. అసలు ముందుగా మనం ఒక సంఘం.. అదే, ఒక అసోసియేషన్ ఫార్మ్ చేద్దాం. దాన్ని రిజిస్టర్ చేద్దాం. ప్రతీ నెలా సభ్యులు కొంత చిన్న మొత్తాన్ని కట్టాలని చెప్దాం. ఒక ఆఫీస్ పెడదాం." గిరి మాటలు విని అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు.

ఆ విధంగా గుజరాతీ సీనియర్ సిటిజన్ ఫోరమ్, గిరి ఆధ్వర్యంలో ఏర్పడింది.

త్వరలోనే గిరి గుజరాతీ భాష అనర్గళంగా మాట్లాడ్డం నేర్చేసుకున్నాడు. అదే పని మీద కూర్చుంటే.. మెలకువలో, నిద్రలో కూడా అదే ధ్యాస అయితే రాకేం చేస్తుంది..

గిరిని ఫౌండర్ ప్రెసిడెంట్ కింద ఎన్నుకున్నారు. అతను ఇంట్లో కూర్చునే అనుకున్నదంతా ప్లాన్ ప్రకారం చెయ్యగలుగు తున్నాడు. ప్రతీ సర్వీస్ కి నామ మాత్రం ఫీజు తీసుకుంటారు. అందులోనే ఇద్దరు స్టూడెంట్స్ ని పార్ట్ టైమ్ పనిలోకి తీసుకున్నారు.

ఆరోగ్య సమస్యల పరిష్కారం.. ఎటువంటి ఇన్స్యూరెన్స్ తీసుకోవాలో, ఏ హాస్పిటల్ కి వెళ్లాలో.. అపాయింట్ మెంట్ తీసుకోవడం మొదలైన పనులన్నీ హెల్త్ వింగ్ చేస్తుంది.

ఇమిగ్రేషన్ వ్యవహారాలు.. ప్రతీ సంవత్సరం నింపవలసిన ఫార్మ్సు తీసుకొచ్చి, నింపించి, పంపడం.. సిటిజన్ షిప్ తీసుకోవాలనుకునే వాళ్లకి ఆ ప్రొసీజర్లో సహాయం చెయ్యడం.. తమ బంధువులకి గ్రీన్ కార్డ్ స్పాన్సర్ చెయ్యాలనుకునే వారికి శ్రీ రామ మొదలు చిత్తగించే వరకూ అన్ని పనులూ చెయ్యడం.

ప్రతీ రోజూ న్యూస్ పేపర్ చదివి ముఖ్యమైన విషయాలు చర్చించడం.

ఇండియాలో సేవా కార్యక్రమాలు చేపట్టడం.

డొమెస్టిక్ సమస్యలున్నాయని వచ్చిన వాళ్లకి సామరస్యంగా పరిష్కారం చూపడం..

ఒకటేమిటి.. ఇదీ అదీ అని లేకుండా ప్రతీ చిన్న విషయాన్నీ ఫోరమ్ తీసుకుంటుంది.

చదువుకున్న వారు కూడా ఫోరమ్ సహాయం తీసుకుంటున్నారు.. తమ సమయం వృధా అవకుండా.

గిరి, వాళ్ల ఇంట్లోనే ఫోరమ్ ఆఫీస్ పెట్టారు.. అద్దె మిగులుతుందని.

ఒక సంవత్సరం అయ్యాక.. ఫోరమ్ లో పని ఎక్కువ అవడంతో పార్ట్ టైమ్ కాకుండా ఫుల్ టైమ్ కి ఉద్యోగుల్ని తీసుకున్నారు. గిరికి అద్దె కూడా ఇవ్వడం మొదలు పెట్టారు. పని అయిన వాళ్లు వాళ్ల సంతోషం కొద్దీ ఇచ్చే బహుమానమే లెక్కించ తగినంత ఉంటోంది.

క్రమ క్రమంగా ఇమిగ్రేషన్ ఆఫీసులో, ఇండియన్ కాన్సులేట్లో కూడా గిరి పేరు వినిపించ సాగింది. గుజరాతీలే కాకుండా ఏ ఇండియన్ కి ఏ సమస్య వచ్చినా గిరినే సలహా అడుగుతున్నారు.

యమున పని మానేసి గిరి ఆఫీసులోనే చేస్తోంది.

ఇంట్లోనే ఆఫీస్. ఉరుకులూ పరుగులూ లేవు.

అందరూ తమ దగ్గరకి వచ్చే వారే. ఎందరితోనో పరిచయాలు. ఎన్నో సమస్యలకి పరిష్కారాలు.

అప్పుడప్పుడు మనవడ్నీ, మనవరాల్నీ తీసుకుని స్మిత, స్టీవ్ వస్తుంటారు. ఇద్దరికీ ఒకే ఏడాది తేడా. అచ్చు గిరిలాగే ఉండే సమీర్ తాతని ఒక ఆట ఆడిస్తుంటాడు. మనవరాలు, మాయకి యమున దగ్గర బాగా చేరిక. అప్పుడప్పుడు స్మిత కాంపు కెళ్లినప్పుడు ఇద్దర్నీ వదిలేసి వెళ్తుంటుంది.

●●●

ప్రతీ పండక్కీ ఆనంద్ ఇంట్లో అందరూ కలుస్తారు.

ర్యాలిలో బంగారత్త ఆశ్రమం శివానందం బాగా చూస్తున్నాడు." ఇంకొక ఐదేళ్ల వరకూ నడిపిస్తా.. ఆ తరువాతా.. ఆ కేశవస్వామే ఎవర్నో పంపుతాడు" అంటాడు. ఎప్పుడూ ఆశ్రమం నిండుగానే ఉంటుంది.. బంగారత్త కల ఫలించినట్లే.

సూరమ్మ ఎనభై ఏళ్లు నిండాక, ఆశ్రమానికి తన వంతు పనులు చేస్తూ.. కన్ను మూసింది. ఎవరు కనిపించినా గిరి గురించి గొప్పగా చెప్పేది.

●●●

దేశ వ్యాప్తంగా సీనియర్ సిటిజెన్ ఫోరమ్స్ ప్రెసిడెంట్స్ అందరినీ ఒక దగ్గర సమావేశ పరచారు.. న్యూజెర్సీ సీనియర్ సిటిజన్ ఫోరమ్ వాళ్లు. వంద మంది పైగా ఉన్న ఆ సభకి దేశాధ్యక్షుడు బిల్ క్లింటన్ అధ్యక్షత వహించారు.

ఎక్కువగా సోషల్ వర్క్ చేసిన ఫోరమ్ కింద గిరి వాళ్ల సంఘాన్ని గుర్తించారు.

బిల్ క్లింటన్ షేక్ హేండిచ్చిన ఫొటోలో గిరి నవ్వుతూ వాళ్ల లివింగ్ రూమ్ లో కనిపిస్తాడు ఇంటి కొచ్చిన అతిథులకి.

"యమునా! యమునా.."

"ఊ.. ఏంటీ?"

"తృప్తిగా ఉన్నావా?" గిరికి సందేహం వచ్చింది ఒక రోజు.

"ఫరవాలేదు.."

"జీవన పోరాటంలో గెలిచినట్లేనా?"

"హూ.."

●●●

<u>ఉపసంహారం ;</u>

"యమునా! ఇక్కడ.." కావేరి పిలు విని యమున వెనక్కి తిరిగి గబగబా నడుస్తూ కంపార్ట్మెంట్ తలుపు దగ్గరకు వచ్చింది.

అది మథుర రైల్వే స్టేషన్. ఏ.పి ఎక్స్ ప్రెస్ రెండు నిముషాలు మాత్రం ఆగుతుంది. అప్పటికే తలుపు దగ్గిర పెట్టిన పెట్టెని చలాగ్గా కిందికి లాగేస్తూ, కావేరికి చెయ్యి అందించింది.

"అబ్బో! ఏం రైలే బాబూ.. ఒళ్లు హూనం అయిపోయిందనుకో. ఇక్కడ్నుంచి ఎలా వెళ్లడం?"

"టాక్సీ బుక్ చేశానక్కా!"

"ఎలా ఉన్నావే యమునా? ఒక్క దానివే ఉంటున్నావని మా కందరికీ బెంగగా ఉంటుందనుకో.." చక చకా అడుగులేస్తున్న యమున పక్కన ఆయాసపడుతూ నడుస్తూ అంది కావేరి.

"సారీ.. మెల్లిగా నడుద్దాం. ఏమిటో అలవాటైపోయింది పరుగెట్టడం. నేనా.. ఎలా ఉన్నానో నువ్వే చూస్తావు కదా!"

గిరి అన్నమాట ప్రకారం, బృందావనంలో యమునకి ఏర్పాట్లు చేశాడు. కానీ యమున ఒక్కతే రాగలిగింది.

ఊపిరందకుండా ఆస్త్మా అటాక్ వచ్చి ఎంతో బాధపడే గిరి, ఒక రోజు నిద్దట్లోనే.. నిబులైజర్ ఉపయోగించే లోగానే ఆఖరి ఊపిరి వదిలాడు. అప్పటికి ఫోరమ్ స్థాపించి ఐదు సంవత్సరాలయింది.

అంతకు ముందు రోజే బృందావనం లో తను కొన్న అపార్ట్మెంట్ వివరాలన్నీ చూపించాడు గిరి, "త్వరలో ఇక్కడంతా సర్దేసి వెళ్లి పోదాం. ఒక బెడ్ రూమ్ ఉన్న ఇల్లే.. మనిద్దరికీ చాలదూ" అంటూ.

మొత్తం కౌంటీలో ఉన్న ఇండియన్ కుటుంబాల వారంతా వచ్చి సానుభూతి తెలియ జేశారు.

"మీకే కాదు యమునా బెహెన్.. మా కందరికీ కూడా పెద్ద లాస్." గోపాల్ మోడీ వెక్కుతూ అన్నాడు.

యమున ఇల్లు ఫోరమ్ వాళ్లే కొనేశారు. హాల్లో గిరి ఫొటో.. పెద్దది ఫ్రేమ్ కట్టించి పెట్టారు. వచ్చిన వాళ్లని నవ్వు మొహంతో గిరి పలకరిస్తుంటాడు.

ఇల్లు అమ్మగా వచ్చిన డబ్బు మొత్తం అంతా స్మితకి ఇచ్చేసి, బృందావనం వచ్చేసింది.

"నాదగ్గరున్న సేవింగ్స్, వచ్చే సోషల్ సెక్యూరిటీ నాకు సరిపోతుంది. అంతగా అవసరమైతే నువ్వే పంపచ్చు." ఎందుకమ్మా ఇలా అని అడిగిన స్మితకి సమాధానం ఇచ్చింది.

●●●

"చాలా బాగుందే యమునా! నాక్కూడా ఇక్కడికొచ్చెయ్యాలనిపిస్తోంది." అపార్ట్మెంట్లోనే ఉన్న చిన్న గుడిలో భజన అయ్యాక, ఇచ్చిన ప్రసాదం తింటూ అంది కావేరి.

"రాధే.. రాధే! దాందేముంది.. వచ్చెయ్యక్కా! పక్కనే ఒకటి ఖాళీగా ఉంది. ఏ సమస్యలూ పోరాటాలూ లేకుండా హాయిగా భజన చేసుకుంటూ ఉండచ్చు."

Click here to share your comments on this story

(సమాప్తం)

నవల వెనుక కథ

"భానూ! 'నీ రామాయణం మామయ్య' నవల చదివాను. నా కథ కూడా రాయవా?" ఒక రోజు మా దగ్గర బంధువు, రమణక్క ఇంటికొచ్చి అడిగింది.

సాధారణంగా బంధువుల గురించీ, స్నేహితుల గురించీ నా నవలల్లో చెప్పను.. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకి ఆటంకం అని. కానీ.. రాయమని అడుగుతే.. వాళ్ల అనుభవాలు నవల రాయగలిగినంత ఉంటే.. ప్రయత్నం చేస్తాను.

మా సూర్యం మామయ్య అలా అడుగుతేనే పైన రమణక్క చెప్పిన నవల వచ్చింది.

"అయితే నీ గురించి చెప్పు మరీ.." అన్నాను.

అప్పటికే తను బృందావనంలో స్థిరపడింది. తను ఉన్న వారం రోజులూ తన జీవన పోరాటం గురించి చెప్పింది. అదే ఇన్ని నెలలూ మీరు చదివిన కథ.

ఇందులో యమున, గిరిలు చాలా మటుకు రమణక్క, పురుషోత్తం బావల అనుభవాల్లోంచి పుట్టిన వారే. మిగిలిన పాత్రలలో కొందరు వారి నిజ జీవితంలో ఉన్న వారు. కొన్ని పాత్రలు, ఊహా జనితాలు.. సందర్భాను సారంగా వచ్చిన అతిథులు.

అదండీ మా రమణక్క కథ.. మీకు నచ్చిందనుకుంటాను.

ఈ నవలని ప్రచురించిన కౌముది సంపాదకులకు, ఆదరించిన పాఠకులకు కృతజ్ఞతలు.

మీ

మంథా భానుమతి.